

Natuuronderzoek

Heilige Hart

Definitief

Het Heilige Hart b.v.

Sweco Nederland B.V.
Arnhem, 10 april 2017

Verantwoording

Titel : Natuuronderzoek
Subtitel : Heilige Hart
Projectnummer : 349756
Referentienummer : SWNL0204356
Revisie : D2
Datum : 10 april 2017

Auteur(s) : ing. A.M. Poelmans
E-mail adres : arjen.poelmans@sweco.nl
Gecontroleerd door : ir. L. Hoogenstein
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Sweco Nederland B.V.
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 88 811 66 00
F +31 30 310 04 14
www.sweco.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Kader van het onderzoek.....	4
2	Plangebied	6
2.1	Ligging plangebied.....	6
2.2	Plangebied	7
2.3	voorgenomen activiteiten	8
3	Natuurbeschermingswet	10
3.1	Toetsingskader	10
3.2	Inventarisatie.....	11
3.3	Analyse van de mogelijke effecten	11
4	Flora- en faunawet	12
4.1	Toetsingskader	12
4.2	Methode	13
4.3	Voorkomende ecotopen.....	14
4.4	Planten	14
4.5	Vleermuizen	15
4.6	Overige zoogdieren.....	19
4.7	Vogels	20
4.8	Amfibieën	22
4.9	Reptielen	23
4.10	Vissen	24
4.11	Ongewervelden	24
5	Natuurbeleidskaders	25
5.1	Toetsingskader	25
5.2	Ecologische Hoofdstructuur	25
6	Wet natuurbescherming	27
6.1	Toetsingkader	27
6.2	Natura 2000 – gebieden	27
6.3	Soorten.....	27
6.3.1	Nieuw beschermde soorten	27
7	Conclusie	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met nieuwbouwplannen in het bos achter klooster Heilig Hart te Rosmalen is voor de bestemmingsplanprocedure een actualisatie van het flora en faunaonderzoek vereist. In 2008 is een flora- en faunaonderzoek (Natuurwaarden Marienburg, Grontmij 2008) uitgevoerd voor het gehele gebied Marieburg. Omdat de geldigheidsduur van een ecologisch onderzoek maximaal 3 tot 5 jaar is dienen de reeds uitgevoerde ecologisch onderzoek geactualiseerd te worden.

Ten behoeve van de werkzaamheden is het noodzakelijk om de eventuele gevolgen voor natuur in het kader van de natuurwet- en regelgeving te onderzoeken. De gebouwen en de bijbehorende inrichting kan als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende diersoorten. Veel dieren en planten zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Flora- en de faunawet, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang te weten in verband met de Natuurbeschermingswet en eventuele beleidsmatige bescherming.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een verkennend natuuronderzoek (quickscan) aangevuld met de resultaten van het aanvullend natuuronderzoek. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. Het verkennend natuuronderzoek vindt plaats aan de hand van een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Tijdens het veldbezoek is op basis van habitatgeschiktheid een expert-inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn. Op basis van het verkennend natuuronderzoek is voor een aantal soorten een aanvullend natuuronderzoek uitgevoerd, het betreft vleermuizen, eekhoorn, vogels met een jaarrond beschermde nestplaats en reptielen.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen moeten getoetst worden aan de wet- en regelgeving voor natuur.

De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten
- Flora- en Faunawet: individuele soorten
- Provinciaal beleid: Natuurnetwerk Brabant, inclusief weidevogelgebieden en ganzenfoeraergebieden

Per 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming in werking. De Wet natuurbescherming vervangt drie huidige natuurwetten:

- Natuurbeschermingswet 1998
- Flora- en faunawet
- Boswet

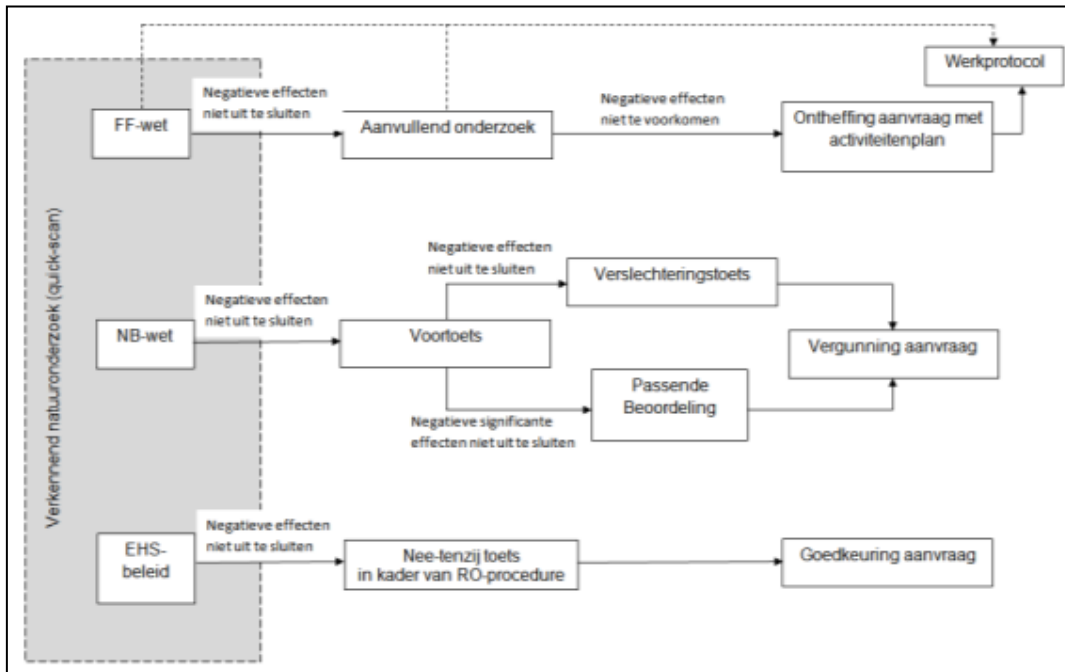
Ten aanzien van Natura 2000 zijn er weinig wijzigingen in de Wet natuurbescherming voorzien ten opzichte van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998. Voor beschermde natuurmonumenten geldt dat de beschermingsstatus van deze gebieden in de nieuwe wet vervalt.

Toetsing aan (oude doelen van) beschermde natuurmonumenten is derhalve vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming niet meer noodzakelijk.

Ten aanzien van beschermde soorten verandert e.e.a. in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet zwaarder zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming niet langer wettelijk beschermd. Het betreft soorten als kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad en veel plantensoorten. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die momenteel onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd. Dit betreft met name enkele planten- en insectensoorten.

Op dit moment is nog niet bekend welk beschermingsregime gaat gelden voor de categorie 'overige soorten' (soorten die niet staan op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn). De provincies en het ministerie van EZ hebben de vrijheid om soorten binnen deze categorie van soorten vrij te stellen van de ontheffingsplicht uit de nieuwe wet.

Het natuuronderzoek is er op gericht om inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot nadere procedures. In figuur 1.3 is aangegeven welke procedures mogelijk moeten worden doorlopen.

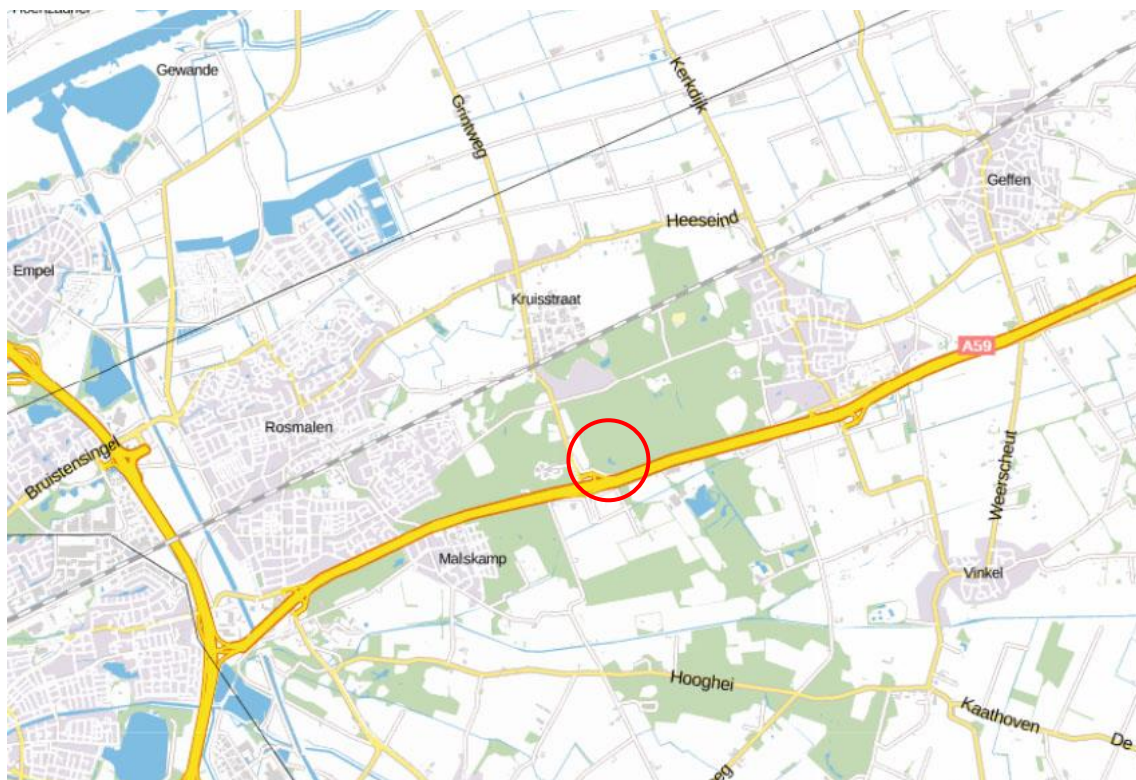

Figuur 1.3 Procedureschema wet – en regelgeving natuurbescherming

2 Plangebied

2.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van de A59 tussen Rosmalen en Nuland in een bosgebied. Het plangebied ligt in de zuidwest hoek van het bosgebied tegen de A59. Het landschap rondom het plangebied bestaat uit een aaneengesloten bosgebied, afgewisseld met agrarische gronden. Het bosgebied bestaat uit een afwisseling van loof- en naaldhout.

Figuur 1.1 ligging van het plangebied

2.2 Plangebied

Het gebied zelf bestaat uit een klooster (hoofdgebouw) met bijgebouwen gelegen in een bosrijk gebied, bestaande uit naaldbos afgewisseld met loofbomen. Rond de bebouwing (klooster en bijgebouwen) heeft het plangebied een meer parkachtig karakter met lanen, sierbepantingen en een vijverpartij. Het noordelijk deel van het plangebied heeft een meer natuurlijk karakter met een open ruimte in het bos bestaande uit ruig gras en groepjes brem.

Figuur 1.2 locatie van het plangebied

Foto 1 bos oostkant plangebied

Foto 2 open terrein in bos

Foto 3 laan westzijde plangebied

Foto 4 vijver

Foto 5 bijgebouw

Foto 6 bijgebouw

Foto 7 bijgebouw

Foto 8 bijgebouw

2.3 voorgenomen activiteiten

Bestemmingplan

Binnen de aangewezen bestemming woningbouw bestaat de voorgenomen ontwikkeling uit het realiseren van vier appartementengebouwen rondom de vijver achter het klooster (figuur 1.4). Voor het realiseren van de voorgenomen ontwikkeling zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd.

- sloop van de bijgebouwen (foto 5 t/m 8)
- verwijderen beplanting in het plangebied
- terrein inrichten
- realisatie van vier appartementengebouwen

Er zijn plannen om in de open ruimte ten noorden van de bouwvlakken een vijver/poel aan te leggen ter compensatie van het verloren gaan van oppervlakte vijver (foerageergebied voor diverse vleermuizen).

Stedenbouwkundig ontwerp

Het stedenbouwkundig ontwerp gaat uit van vier woongebouwen van elk veertien appartementen die zich alzijds richten op het omliggende landschap.

De ontsluiting van het plangebied vindt plaats via de Beukenlaan. Bij de entree van het plangebied is deze beukenlaan nog niet volledig aanwezig waardoor een goed gebiedsontsluiting pasbaar is. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een bestaande wegontsluiting tussen de bomen door, waardoor zoveel mogelijk bomen gespaard kunnen worden.

Parkeren vindt plaats onder de woongebouwen aan een verdiept gelegen ontsluitingsroute. Het parkeren voor bezoekers vindt plaats op de plek waar de naoorlogse bebouwing gesloopt zal worden, dicht bij de entree van het plangebied.

De vijver en de terp blijven voor een groot deel behouden en/of worden op aangepaste wijze in het ontwerp ingepast.

Figuur 1.3 bestemmingsvlak met te slopen gebouwen

Figuur 1.4 stedenbouwkundigplan

3 Natuurbeschermingswet

3.1 Toetsingskader

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn) en beschermde natuurmonumenten in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel niet toegestaan.

Voor Natura 2000-gebieden geldt een toetsing in het kader van artikel 19. In dit kader is ook toetsing nodig van effecten in het kader van de externe werking van toepassing. Bij de toetsing zijn er de volgende procedurevarianten:

- Geen nader onderzoek: effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten (er zijn geen Natura 2000-gebieden in de omgeving aanwezig)
- Voortoets: effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten
- Verslechteringstoets: effecten kunnen op basis van de Voortoets niet worden uitgesloten, significantie hiervan wel
- Passende beoordeling: significantie van effecten kan op basis van de Voortoets of Verslechteringstoets niet worden uitgesloten
- ADC-toets: indien significantie van effecten op basis van de passende beoordeling niet kan worden uitgesloten. Aangetoond dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang en in compensatie is voorzien.

Ten aanzien van effecten van stikstofdepositie is sinds 1 juli 2015 het Programma Aanpak Stikstof van kracht. Met behulp van het rekenprogramma AERIUS kan bepaald worden of plannen en projecten leiden tot een toename aan depositie op Natura 2000-gebieden. Afhankelijk van de uitkomsten van deze berekening:

- Kan het project doorgang vinden zonder verdere procedure (bijdrage lager dan 0,05 mol N/ha/jr);
- Kan het project doorgang vinden met een melding (tussen 0,05 – 1.00 mol N/ha/jr)- ;
- Of is een Natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk (en groter dan 1.00 mol N/ha/jr)

Dit geldt alleen voor niet prioritaire projecten die zijn opgenomen in de Regeling PAS. Voor prioritaire project is ontwikkelingsruimte gereserveerd en is een berekening of toetsing niet nodig.

Indien negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten is in ieder geval een vergunning noodzakelijk.

Voor beschermde natuurmonumenten geldt een lichtere toetsing conform artikel 16. Voor deze gebieden is het uitvoeren van een passende beoordeling niet noodzakelijk. Op deze gebieden is conform artikel 65 wel externe werking van toepassing. Het bevoegd gezag bepaalt of een vergunning al dan niet nodig is.

3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van EZ. Uit deze gebiedendatabase blijkt dat de dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied(en)/Beschermd Natuurmonument(en) 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' op een afstand circa 8.5 km van het plangebied is gelegen. Uiterwaarden Waal is gelegen op een afstand van circa 10 km van het plangebied. Er zijn geen beschermde natuurmonumenten in de omgeving (< 5 km) van het plangebied.

3.3 Analyse van de mogelijke effecten

De Natura 2000-gebieden Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek ligt op circa 8.5 km, buiten het plangebied. De ontwikkelingen in het plangebied leiden daarom zeker niet tot vernietiging. De meeste andere effecten zoals verstoring, verdroging zijn vanwege de afstand en ligging tot projectgebied eveneens op voorhand uit te sluiten. Verstoring door geluid, licht en bewegingen reiken in het type omgeving van het plangebied over het algemeen tot slechts enkele tientallen tot honderden meters. Er zijn geen grootschalige hydrologische ingrepen voorzien die tot een kilometer afstand invloed kunnen hebben op kwelstromen of de grondwaterstand.

De voorgestelde nieuwe ontwikkelingen binnen het bestemmingsplan kunnen in de gebruiksfase wel leiden tot een toename van vervoersbewegingen. De verandering van de vervoersbewegingen kan leiden tot een toename van stikstofdepositie. Ook tijdens de uitvoering van het project kan sprake zijn van een toename aan stikstofemissie vanuit de gebruikte machines en voertuigen. Een toename aan stikstofdepositie kan gevolgen hebben voor de verzuring en vermesting van gevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. Gezien de afstand (> 8.5 km) ten opzichte van Natura-2000 gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en de beperkte omvang van de werkzaamheden zijn (significante) effecten op beschermde habitat niet te verwachten.

4 Flora- en faunawet

4.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van soorten planten en dieren in ons land. De beschermde soorten zijn op grond van het Vrijstellingenbesluit onderverdeeld in verschillende beschermingscategorieën, de zogeheten 'tabel 1-soorten', 'tabel 2-soorten' en 'tabel 3-soorten'. Vogels zijn niet in deze categorieën ingedeeld.

De toetsing in het kader van de Flora- en faunawet vindt plaats aan de hand van de volgende in het kader van ruimtelijke ontwikkeling relevante verbodsbepalingen:

- Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De zwaarte van toetsing is afgestemd op de gunstige staat van instandhouding van soorten. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in de volgende groepen met een eigen toetsingsregime:

- Algemene soorten (tabel 1-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft in dit kader geen ontheffing aangevraagd te worden;

- Overige soorten (tabel 2-soorten)

Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, indien wordt gewerkt volgens een door de minister van EZ (voorheen EL&I, LNV) goedgekeurde gedragscode. Voor de gemeente Dalfsen, Staphorst en Zwartewaterland is een gedragscode Flora- en Faunawet opgesteld. Indien dit niet het geval is dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort);

- Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB (tabel 3-soorten)

Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:

- er sprake dient te zijn van een bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Vogels zijn niet ingedeeld in bovengenoemde categorieën. Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het is daarom bijvoorbeeld verboden nestelende en/of broedende vogels te verstoren, eieren te rapen of nesten en andere vaste rust- en verblijfplaatsen te vernietigen. Uitgangspunt hierbij is dat nesten van vogels alleen beschermd zijn indien deze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen.

Voor een aantal vogelsoorten (genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnes-ten' van het ministerie van EZ) die jaarlijks van het zelfde nest gebruik maken of geen eigen nest kunnen bouwen geldt een uitzondering, Nesten van deze soorten worden beschouwd als vaste rust- en verblijfplaats in de zin van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn jaarrond beschermd, mits niet permanent verlaten.

Om te voorkomen dat nestelende en/of broedende vogels verstoord worden, dienen versto- rende werkzaamheden altijd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd en dient gecontro- leerd te worden of mogelijk jaarrond beschermde nesten worden aangetast door de werkzaam- heden. Het beschermingsregime voor vogels komt overeen met dat van tabel 3-soorten. Ont- heffing kan slechts worden verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast kan alleen ontheffing worden verkregen indien er sprake is van een in de wet ge- noemd belang. Dit betreft voor vogels alleen belangen die te maken hebben met openbare vei- ligheid, luchtvaartveiligheid, onderzoek en volksgezondheid (geen ruimtelijke ontwikkelingen).

4.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende be- schermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheid beoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving.

Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- telmee.nl
- NDFF gegevens
- www.ravon.nl
- Natuurwaarden Mariaburg, Grontmij Nederland, Roermond

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldbezoek op 17 maart 2016 door een ecoloog van Grontmij is de geschikt- heid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen.

Aanvullend natuuronderzoek

Op basis van het verkennend natuuronderzoek (Sweco, 2016) zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd voor vleermuizen, eekhoorn, vogels en reptielen. In onderstaande tabel 1 is een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken weergegeven. De onderzoeken zijn uitgevoerd con- form de geldende protocollen en richtlijnen van de verschillende soortwerkgroepen (o.a. SOVON). De onderzoeken zijn in het kader van de Flora- en faunawet drie jaar geldig.

Tabel 1 overzicht uitgevoerde onderzoeken

Onderzoek	Datum onderzoek	Tijdstip	Opmerking
<i>Flora</i>	mei – juli	overdag/avond	gecombineerd met overige onder- zoeken
<i>Vleermuizen</i>	8-6-2016	avondbezoek	
	5-7-2016	ochtendbezoek	
	20-7-2016	ochtendbezoek	
	18-8-2016	avondbezoek	
	19-9-2016	avondbezoek	
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	april - augustus		eekhoorn, gecombineerd overige onder- zoeken

Onderzoek	Datum onderzoek	Tijdstip	Opmerking
<i>Vogels</i>	27 mei 2016	ochtend	
	31 mei 2016	ochtend	
	16 juni 2016	ochtend	
	25 juli 2016	ochtend	
<i>Reptielen</i>	27 mei 2016	ochtend	
	31 mei 2016	ochtend	
	16 juni 2016	ochtend	
	25 juli 2016	ochtend	
	19 augustus 2016	ochtend	

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er is vervolgens gekeken of deze soorten(groepen) beïnvloed kunnen worden door voorgenoemen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soorten(groepen) een ontheffing in kader van Flora- en faunawet aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

4.3 Voorkomende ecotopen

In het plangebied komen de volgende ecotopen voor:

- Bebouwing: gebouw met plat dak
- Bos (douglasspar, grove den, zomereik, Amerikaanse eik, beuk, berk)
- Grasland (vergrast open terrein met brem)
- Water (vijver met o.a. waterlelies)

4.4 Planten

Bronnenonderzoek

Op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens zijn er geen zwaarder beschermde soorten (tabel 2 & 3 Ff-wet) in het plangebied of directe omgeving vastgesteld. In de omgeving van het plangebied zijn wel de licht beschermde grasklokje en brede wespenorchis (beide tabel 1 Ff-wet) waargenomen. Tijdens het ecologisch onderzoek in 2008 (Grontmij, 2008) is het ruig klokje (tabel 2 Ff-wet) aangetroffen nabij het plangebied, maar niet in het plangebied zelf. Het betreft hier waarschijnlijk een verwilderd tuinexemplaar (Grontmij, 2008).

Oriënterend veldonderzoek

Het bos waarin het plangebied is gelegen bestaat uit zomereik, Amerikaanse eik, beuk en douglasspar. Door de dichte structuur van het bos en doordat de bodem bedekt is met een dikke laag strooisel is er weinig tot geen onderbegroeiing aanwezig. Het open terrein in het noordelijk deel bestaat uit een dik pakket van gras met groepjes brem. Rondom de vijver staan groepjes rododendron. De watervegetatie in de vijver bestaat uit waterlelie (witte waterlelie in 2008 vastgesteld) en lokaal is oevervegetatie aanwezig. Gezien het feit dat grote delen van de oevers beschaduwd zijn en dat de oevers steil zijn, zullen oeverplanten sporadisch voorkomen. Door het ontbreken van specifieke abiotische omstandigheid (kalkrijke, zure, vochthouden (kwel) grond) binnen het plangebied zijn zwaarder beschermde soorten niet te verwachten.

Aanvullend onderzoek

Op de oever van de vijver is de zwaarder beschermde wilde gagel (tabel 2 Ff-wet) aangetroffen (figuur 3.3). Tijdens de uitgevoerde onderzoeken zijn geen andere zwaarder beschermde planten aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

In het plangebied is de zwaarder beschermde wilde gagel aangetroffen. Als gevolg van de werkzaamheden zal waarschijnlijk groeiplaats van de gagel worden aangetast.

Voor tabel 2 soorten geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien een gedragscode niet van toepassing is dient een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. In het kader van de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) is de gagel niet meer beschermd (zie hoofdstuk 5, Wet natuurbescherming).

4.5 Vleermuizen

Bronnen

Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en de resultaten van het vleermuisonderzoek uit 2008 (Grontmij, 2008) komen de volgende soorten voor in de omgeving waarin het plangebied is gelegen; gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, franjestaart en laatvlieger. Tijdens het vleermuisonderzoek (Grontmij, 2008) is een kraamkolonie van rosse vleermuis aangetroffen in boom net ten noorden van de open plek in het bos. Boven de vijver zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen, watervleermuizen en franjestaarten aangetroffen. Ter hoogte van de laan zijn in de vroege ochtend zwerfende franjestaarten en watervleermuizen in de omgeving van een aantal bomen met holtes aangetroffen. De laan wordt gebruikt als vliegrouwe voor gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en laatvlieger. Rondom het te slopen gebouw zijn in september 2008 gewone dwergvleermuizen aangetroffen, waarvan er één vloog voor het gebouw.

Oriënterend veldonderzoek

Het gebouw achter het klooster is geïnspecteerd op de geschiktheid als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouw bewonende vleermuizen. In de gevel van het gebouw zijn een aantal openingen aangetroffen welke geschikt kunnen zijn als invliegopening voor vleermuizen (foto 9 & 10). Door de aanwezigheid van kleine openingen is het gebouw mogelijk geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. De overige aanwezige bijgebouwen zijn door de aanwezigheid van een enkelsteens muur of houten gevel zonder openingen niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Foto 9 oostgevel met opening

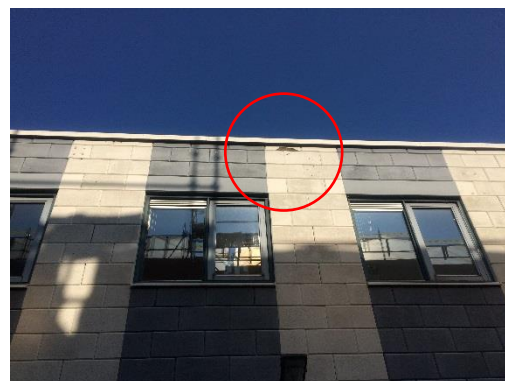

Foto 10 zuidgevel met opening

De vijver is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In 2008 zijn hier ook verschillende foeragerende watervleermuizen en franjestaarten waargenomen. In het bos zijn verschillende bomen met holtes aangetroffen die mogelijk geschikt kunnen zijn als vaste rust- en verblijfplaats (foto 11 & 12). De bomen met holtes zijn verspreid over het terrein aangetroffen (figuur 3.1). Het gehele plangebied en dan met name de randen (ter plaatse van de vijver en open ruimte) zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Foto 11 & 12 bomen met holten, welke mogelijk geschikt kunnen zijn als vast rust en verblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 3.1 geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen.

Aanvullend vleermuisonderzoek

Het aanvullende onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vigerende vleermuisprotocol (versie 2013) dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierversameling, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat er mogelijk verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied. Op basis van de potentie van het plangebied voor vleermuizen en de te verwachten soorten, is conform het vleermuisprotocol de onderzoeksinspanning bepaald.

Op 5 avonden/ochtenden met geschikte weersomstandigheden, verdeeld over de periode juni t/m september 2016, heeft inventarisatie plaatsgevonden. De inventarisatie is uitgevoerd door twee personen met een heterodyne batdetector, voorzien van time expansion (type: Petterson D240x) en opname apparatuur. Voor een nadere analyse van de geluidsopnames is gebruikt gemaakt van het softwareprogramma Batsound 4.

Tabel 2.1: Data, doel, moment en weersomstandigheden veldbezoeken.

Datum	Doel	Moment onderzoek	Weersomstandigheden
08-06-2016	kraam- en zomerverblijven, foera-geergebied en vliegroutes	Avond	18°C, bewolkt (droog), windkracht 2
05-07-2016	kraam- en zomerverblijven, foera-geergebied en vliegroutes	Ochtend	11°C, half bewolkt (droog), windkracht 3
20-07-2016	kraam- en zomerverblijven, foera-geergebied en vliegroutes	Ochtend	15°C, licht bewolkt (droog), windkracht 2
18-08-2016	Zomer- en paarverblijven, foera-geergebied en vliegroutes	Avond	18°C, licht bewolkt (droog), windkracht 2
19-09-2016	Zomer- en paarverblijven, foera-geergebied en vliegroutes	Avond	16°C, zwaar bewolkt (droog), windkracht 2

Resultaten

In totaal zijn vijf verschillende vleermuissoorten aangetroffen. Diverse gewone dwergvleermuizen foerageerden rondom de bomen, bebouwing en boven de vijver, enkele watervleermuizen zijn foeragerend aangetroffen boven de vijver, enkele rosse vleermuizen foerageerden boven de bomen en gewone grootoorvleermuizen foerageerden tussen de bomen in het bosgebied. Daarnaast zijn een enkele laatvlieger en ruige dwergvleermuis foeragerend aangetroffen in het plangebied. Franjestaarten zijn niet meer aangetroffen. De oude bomenlaan aan de westzijde van het plangebied heeft een functie als vliegroute voor diverse gewone dwergvleermuizen en enkele watervleermuizen. Hier zijn tijdens verschillende inventarisatierondes overvliegende gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen aangetroffen, in beide richtingen.

De drie veldbezoeken in de periode juni – juli waren naast het in kaart brengen van foerageergebieden en vliegroutes gericht op de inventarisatie van kraam- en zomerverblijven. Tijdens de eerste ochtendronde is een kolonie van gewone grootoorvleermuizen vastgesteld in het plangebied. De kolonie bevond zich in een holte (oud spechtenhol) in een dode, jonge boom met een stamdiameter van circa 15 centimeter op borsthoogte, aan de oostzijde van het plangebied (zie figuur 3.2). Er zijn ongeveer 30 invliegende gewone grootoorvleermuizen waargenomen. Gelet op de grootte van de kolonie en de periode waarin de holte in gebruik was, is het aannemelijk dat het om een kraamkolonie gaat. De volgende ochtendronde was de holte niet in gebruik. Van gewone grootoorvleermuizen is bekend dat ze een netwerk van meerdere verblijfplaatsen hebben, waartussen regelmatig verhuist wordt. Tijdens de avondronde in september zijn in en rondom deze boomholte enkele roepende gewone grootoorvleermuizen aangetroffen. Ze maakte sociale geluiden rondom en vanuit de holte in de boom die ook een functie heeft als kraamverblijf. De boomholte heeft daarmee meerdere functies voor de gewone grootoorvleermuis, de holte kan afhankelijk van de klimatologische en meteorologische omstandigheden nog lang tot in de winter gebruikt worden. Bij lagere temperaturen zullen de grootoren elders verblijven.

Naast de kolonie grootoorvleermuizen is tijdens de tweede ochtendronde in juli een zomerverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis vastgesteld. Deze verblijfplaats bevond zich in een holte in een grotere boom in het midden en aan de oostkant van het plangebied (zie figuur 3.2). In overige bomen in het plangebied en de bebouwing zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Rondom de bebouwing zijn een tweetal baltsende mannetjes van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Er is echter geen paarverblijfplaats vastgesteld. In de bebouwing in het plangebied zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen, en zijn niet roepend vanuit de bebouwing aangetroffen. Mannetjes van de gewone dwergvleermuizen baltsen om vrouwtjes te lokken en ze te leiden naar hun verblijfplaats in de omgeving, Ze vertoonden geen binding met het te slopen gebouw in het plangebied. Mogelijk zijn er paarverblijfplaatsen in het voormalige klooster buiten het plangebied aanwezig.

In het voorgaande vleermuisonderzoek uit 2008 zijn vermoedelijke verblijfplaatsen van de watervleermuis, franjestaart, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze bevonden zich in holtes in de bomen in de bomenlaan, in bomen net ten noorden van het plangebied en in het voormalige klooster. Deze verblijfplaatsen waren in 2016 verlaten.

Figuur 3.2 Indicatieve locatie verblijfplaats kolonie gewone grootoorvleermuizen (gele stip) en zomerverblijfplaats ruige dwergvleermuis (rode stip). Essentieel foerageergebied watervleermuis (vijver) en vastgestelde vliegrouete (gele lijn).

Toetsing Flora- en faunawet

In een holte in de boom aan de oostzijde van het plangebied is een verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Deze holte heeft meerdere functies voor een kolonie grootoorvleermuizen van circa 30 dieren. Daarnaast is een zomerverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis aangetroffen. Het plangebied heeft een functie als foerageergebied voor zes verschillende soorten vleermuizen, de gewone- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. De laan aan de westzijde van het plangebied heeft een functie als vliegrouete voor diverse gewone dwergvleermuizen en enkele watervleermuizen.

Foerageergebied en vliegrouetes zijn alleen beschermd indien het van essentieel belang is voor het behoud van de functionaliteit van verblijfplaatsen van de betreffende soorten. Voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis geldt dat er in het plangebied geen sprake is van essentieel foerageergebied, er is immers voldoende gelijkwaardig alternatief foerageergebied aanwezig. Delen van het plangebied zijn echter wel essentieel als foerageergebied voor de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. De vijver wordt gebruikt als foerageergebied door enkele watervleermuizen. In de omgeving zijn weinig andere waterpartijen aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied voor deze soort. De vijver wordt dan ook als essentieel geacht voor het behoud van de functionaliteit van verblijfplaatsen buiten het plangebied. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig voor de grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Voor deze soorten geldt echter dat het gebied rondom de verblijfplaatsen in het plangebied essentieel is voor het behoud van de functionaliteit van de verblijfplaatsen. Voor de vliegrouete geldt dat er gelijkwaardige alternatieven zijn in de vorm van parallel lopende bomenrijen ten westen van de laan. Deze lijnvormige elementen verbinden de Graafsebaan met de Vliertwijksestraat.

Op basis van het huidige planontwerp (stedenbouwkundigplan) kunnen de aanwezig verblijfplaatsen in het oosten van het plangebied behouden blijven, net als een deel van het functionele leefgebied. Deze verblijfplaatsen bevinden zich immers buiten het bestemmingsvlak wonen. Door rekening te houden met deze verblijfplaatsen en het nemen van (gebruiksbeperkende) maatregelen kan de functionaliteit van de verblijfplaatsen gewaarborgd worden. In het bestemmingsvlak bevindt zich wel de vijver die een functie heeft als essentieel foerageergebied voor de watervleermuis. Met het voorgenomen planontwerp zal dit foerageergebied mogelijk haar functie verliezen. Waarborgen van de functie van het plangebied als essentieel foerageergebied kan worden gewaarborgd door het nemen van (compenserende) maatregelen. Zo zal, op basis van het planontwerp, in de open ruimte in het noorden van het plangebied een poel worden gerealiseerd welke in de juiste vorm zal kunnen dienen als alternatief foerageergebied. Daarnaast is het voornemen een ontsluitingsweg via het begin van de oude laan te laten lopen. Van belang is dat lijnvormige verbindingen gehandhaafd blijven.

Met de planologisch maximaal toelaatbare ontwikkeling van het bestemmingsplan, worden mogelijk de verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verstoord, zowel in de bouwfase als in het eindgebruik. Daarnaast wordt mogelijk essentieel foerageergebied van de watervleermuis en een essentiële vliegrouete van de gewone dwergvleermuis en watervleermuis aangetast. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd.

Aantasting en verstoring van vleermuizen dient voorkomen of zoveel mogelijk beperkt te worden. Indien aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied niet volledig voorkomen kan worden, wordt artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht. Een ontheffingsaanvraag wordt vergezeld met een zogenaamd activiteitenplan (projectplan). In een dergelijk plan moet het wettelijke belang van het project en de alternatievenafweging beschreven worden. In het kader van het bestemmingsplan dient nader bepaald te worden op welke wijze en met welke maatregelen verstoring en aantasting van vleermuizen voorkomen wordt. Deze maatregelen kunnen in de vorm van gebruiksbeperkingen opgenomen worden in het bestemmingsplan. Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is in het licht van de Flora- en faunawet, mits er voldoende maatregelen genomen worden om de gunstige staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis te waarborgen.

4.6 Overige zoogdieren

Bronnen

Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens komen de volgende algemene soorten, zoals egel, ree, mol en vos (tabel 1 Ff-wet) voor in de omgeving waarin het plangebied is gelegen. Daarnaast komt de eekhoorn (tabel 2 Ff-wet) en de das (tabel 3 Ff-wet) voor in de omgeving van het plangebied. De eekhoorn is regelmatig waargenomen in het plangebied (mondelijke mededeling bewoner).

Oriënterend veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn drie reeën waargenomen en zijn sporen van konijn en bunzing (beide tabel 1 Ff-wet) aangetroffen in het plangebied. In een van de bijgebouwen zijn uitwerpselen en kapotte eierschalen welke afkomstig zijn van bunzing aangetroffen. Het plangebied is geschikt voor algemeen voorkomende soorten (konijn, mol, vos en diverse soorten muizen). Het plangebied is onderzocht op sporen (pijpen, mestputjes, graafsporen of wissels) van das. In het plangebied zijn geen sporen aangetroffen welke wijzen op het voorkomen van de das binnen het plangebied.

Foto 13 drie reeën ter hoogte van de beukenlaan

Foto 14 uitwerpselen bunzing in een van de bijgebouw

Aanvullend onderzoek

Tijdens het uitvoeren van het aanvullend natuuronderzoek zijn twee nesten van de eekhoorn aangetroffen ter plaatsen van heuvel, oostzijde van de vijver (figuur 3.3). In de directe omgeving van de nesten zijn verse vraatsporen van de eekhoorn waargenomen. Tijdens het onderzoek is geen zichtwaarneming gedaan van de eekhoorn. De aangetroffen nesten zijn, gezien de vers aangetroffen vraatsporen in gebruik, de exacte functie (hoofdnest of reservenesten) van de nesten kon in het veld niet worden vastgesteld.

Toetsing Flora- en faunawet

Door de voorgenomen planontwikkeling zal mogelijk de vaste rust- en verblijfplaats en het deel van het functioneel leefgebied van de eekhoorn verloren gaan. De eekhoorn is zwaarder beschermd (tabel 2 Ff-wet) in het kader van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien een gedragscode niet van toepassing is dient een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Een ontheffing voor tabel 2 soorten wordt onder voorwaarden verleenbaar geacht en staat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg.

In het kader van de Wet natuurbescherming valt de eekhoorn en bunzing in de categorie 'overige soorten'. Op dit moment is nog niet bekend welk beschermingsregime gaat gelden voor de categorie 'overige soorten' (soorten die niet staan op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn). De provincies en het ministerie van EZ hebben de vrijheid om soorten binnen deze categorie van soorten vrij te stellen van de ontheffingsplicht uit de nieuwe wet.

4.7 Vogels

Bronnen

Op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat het plangebied geschikt is voor algemeen voorkomende broedvogels. Van de vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4) zijn de volgende soorten vastgesteld in de omgeving waarin het plangebied is gelegen; buizerd, havik, sperwer en ransuil.

Oriënterend veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een roepende (kiekende) havik waargenomen in het plangebied. De havik is ook diverse keren jagend in het plangebied waargenomen. Gezien het territoriaal gedrag van de havik heeft deze in of net buiten het plangebied een nest. Naast een roepende havik is er in het plangebied een zingende goudhaan, vink, boomklever en staartmees aangetroffen. Het gebied is door de opbouw van het bos (lokaal onderbegroeiing met diverse soorten bomen) geschikt als leefgebied voor verschillende soorten (bos)vogels.

In een grove den en een fijn spar (foto 15 & 16) is een bestaand nest aangetroffen welk mogelijk gebruikt kan worden door een soort met een jaarrond beschermde nestplaats (buizerd, sperwer, havik, boomvalk en ransuil). Dit betreft soorten (buizerd, boomvalk en ransuil) die zelf geen nest maken, maar gebruik maken van bestaande nesten veelal afkomstig van zwarte kraai of ekster.

Foto 15 nest in een grove den

Foto 16 nest in een fijnspar

Het te slopen gebouw is geïnspecteerd op geschiktheid voor huismus en gierzwaluw. Het gebouw is door het ontbreken van nestplaatsen niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor de huismus. Voor gierzwaluw is het gebouw ongeschikt door de afwezigheid van open in/uitvliegopening met nestruimtes. Tevens is een groot deel van het gebouw in het bos gesitueerd waardoor het voor gierzwaluwen zeer lastig is om het gebouw te bereiken (invliegruimtes).

In een van de bijgebouwen zijn oude nesten aangetroffen van merel en van een kool/pimpelmee.

Aanvullend onderzoek

In de periode mei tot met augustus zijn verschillende bezoeken uitgevoerd gericht op nesten van jaarrond beschermde soorten. Allen in maart 2016 aangetroffen nesten zijn onderzocht. Tevens is het gehele plangebied onderzocht op 'nieuwe' nesten en nesten welke niet zijn aangetroffen in maart 2016.

In de aanwezige nesten zijn geen soorten aangetroffen met een jaarrond beschermde nestplaats, allen in maart 2016 aangetroffen nesten bleken niet in gebruik. Er zijn geen nesten van buizerd, ransuil, sperwer of boomvalk aangetroffen in het plangebied. In de noordwest hoek van het plangebied (figuur 3.3) is een nest van een havik aangetroffen. In de directe omgeving van het nest zijn veren en uitwerpselen van de havik aangetroffen. In juli 2016 zijn twee juveniele haviken in de omgeving van het nest aangetroffen. Het gehele bosgebied is geschikt als functioneel leefgebied van de havik. Op diverse plaatsen zijn plukresten aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

Voor de havik geldt dat de nestlocatie jaarrond beschermd is. De voorgenomen ontwikkeling zal gezien de afstand (> 100 meter) niet leiden tot aantasting/vernietiging van de nestlocatie. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient wel rekening gehouden te worden met broedperiode van de havik welke loop van februari tot met augustus. In deze periode dienen geen verstorende werkzaamheden uitgevoerd te worden binnen een afstand van 75 meter van de nestlocatie. Bij met name de aanleg van de poel/vijver dient hierbij rekening gehouden te worden.

Ook in de gebruiksfase dient rekening gehouden te worden met de nestlocatie van de havik. Dit kan door bijvoorbeeld geen wandelpaden in de directe omgeving van de nestlocatie aan te leggen.

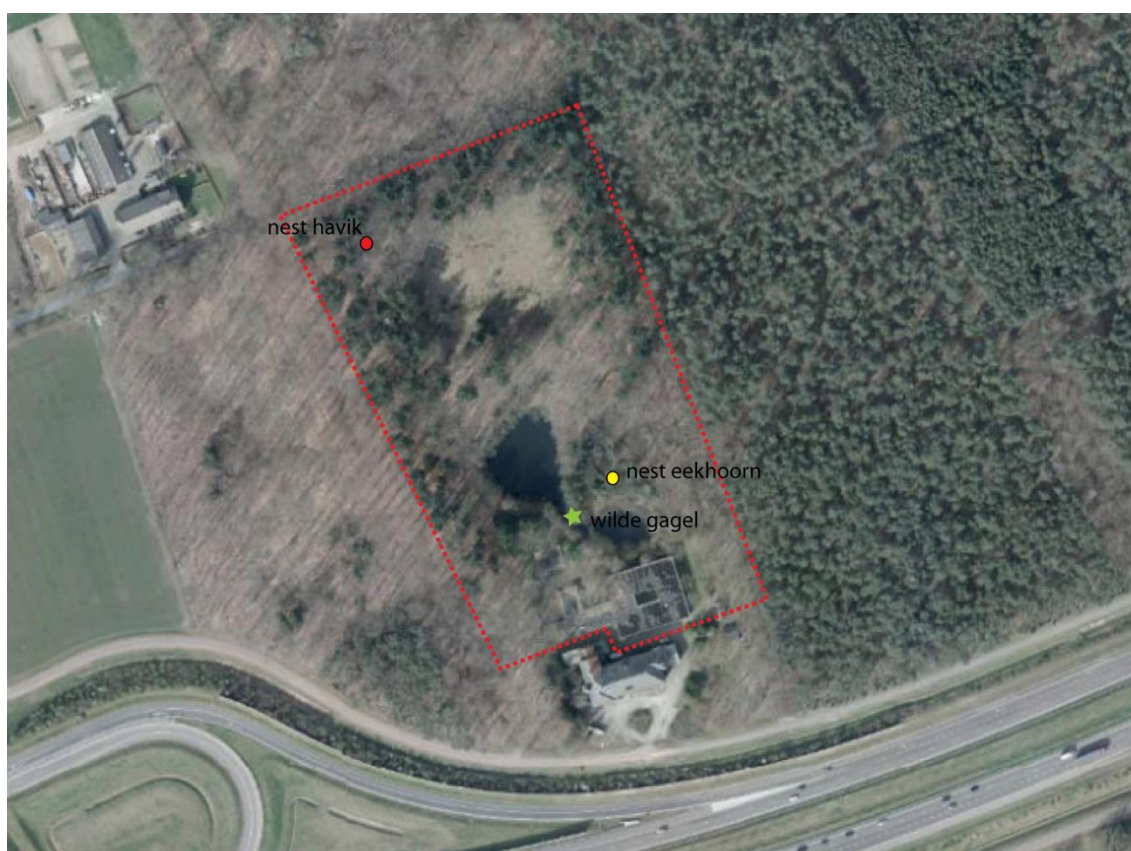
De voorgenomen ontwikkeling zal leiden tot een afname van het bosareaal en daarmee tot een afname van het functioneel leefgebied van de havik. Echter de afname beperkt zich tot een zeer klein deel van het leefgebied (rondom de vijver), in de omgeving blijft voldoende functioneel leefgebied intact.

Indien rekening wordt gehouden met de gevoelige periode van de havik en verstoringsafstand is er geen sprake van een overtreding van de verbodsbepaling in het kader van de Flora- en faunawet. Het aanvragen van een ontheffing is dan niet van toepassing. Indien aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied niet volledig voorkomen kan worden, wordt artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht.

Een ontheffing wordt in principe verleenbaar geacht indien er geen alternatieven zijn en de gunstige staat van instandhouden niet in het geding komt. In dat geval is het bestemmingsplan uitvoerbaar.

In de gebouwen zijn geen nestlocaties aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde nestplaats (o.a. huismus).

Het plangebied is een geschikt broedlocatie voor diverse bosvogels. Algemeen geldt dat het verboden is om broedende vogels te verstoren tijdens het broedseizoen. Er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet worden gestart ten tijde van het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. Sommige soorten die mogelijk in (de directe omgeving van) het plangebied voorkomen, zoals bosuil en kruisbek, beginnen al eerder met broeden, van januari – begin maart. Het verdient daarom aanbeveling om ook in deze periode een ecoloog het plangebied te controleren op de aanwezigheid van vroege broedvogels. De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden indien met zekerheid verstering van broedende vogels kan worden voorkomen.

Figuur 3.3 locatie nest havik, nest eekhoorn en wilde gage

4.8 Amfibieën

Bronnen

Uit beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de volgende amfibieën waargenomen zijn in de omgeving waarin het plangebied zich bevindt: gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander. Het betreft hier algemeen voorkomende soorten (tabel 1 Ff-wet). De zwaarder beschermde alpenwatersalamander (tabel 2 Ff-wet) en de kamsalamander (tabel 3 Ff-wet) zijn waargenomen in het uurhok waarin het plangebied is gelegen. In 2008 is een amfibieën onderzoek uitgevoerd in de vijver. Tijdens dat onderzoek zijn er geen amfibieën in de vijver aangetroffen. Eenmaal is in 2008 tijdens het vleermuisonderzoek een bastaardkikker gehoord. Dit betreft een algemeen voorkomende tabel 1 soort.

Oriënterend veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Het bezoek was in vroege periode van het jaar waar de activiteit van amfibieën net op gang begint te komen. Door de aanwezigheid van vis in de vijver (o.a. blankvoorn) is de vijver slecht matig geschikt als voortplantingswater voor amfibieën. Door de slecht ontwikkelde oevers met weinig oevervegetatie (grotendeels beschaduwd) zijn er weinig geschikt locaties aanwezig voor amfibieën om te schuilen. De algemeen voorkomende gewone pad kan zich vaak goed in dit soort wateren handhaven doordat de larven van gewone pad minder gewild (door de bittere smaak) zijn voor onder ander vissen. De zwaarder beschermde alpenwatersalamander en kamsalamander zijn door het ontbreken van geschikte biotoopeisen (aanwezigheid van vis, weinig oever- en waterplanten) niet te verwachten in het plangebied.

Het plangebied is lokaal geschikt als overwinteringslocatie voor amfibieën, met name onder houtstronken, stenen en lage beplanting. Grote delen van het plangebied bestaat uit bos met een strooisellaag, deze locaties zijn minder geschikt als overwinteringslocatie.

Aanvullend onderzoek

Tijdens het uitvoeren van het aanvullend natuuronderzoek voor vogels en reptielen zijn verschillende roepende bastaardkikkers gehoord in de vijver. Onder een stuk schors is tijdens het reptielenonderzoek een gewone pad aangetroffen. De aangetroffen soorten zijn allen licht beschermd (tabel 1 Ff-wet) in het kader van de Flora- en faunawet.

Toetsing Flora- en faunawet

Voor amfibieën is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Voor tabel 1 soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet.

4.9 Reptielen*Bronnen*

Uit beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat er levendbarende hagedis zijn waargenomen in de omgeving waarin het plangebied zich bevindt. De hazelworm is op basis van beschikbare gegevens niet vastgesteld in de omgeving van het plangebied. De waarnemingen van levendbarende hagedis betreft onder andere waarneming op de heideterreintjes ten noorden van het plangebied. In 2008 (Grontmij, 2008) is het plangebied onderzocht op reptielen er zijn toen echter geen reptielen aangetroffen.

Oriënterend veldonderzoek

Het terrein ter hoogte van de open plek in het bos is beoordeeld op geschikt voor de levendbarende hagedis en hazelworm. Het terrein is ten opzicht van 2008 sterk vergrast (foto 2) waardoor de structuur van de vegetatie is veranderd. Momenteel bestaat het terrein uit dik pakket gras met zeer lokaal kleine open structuren. Het voorkomen van met name de levendbarende hagedis kan op basis van het biotoop niet volledig uitgesloten worden. De hazelworm is op basis van verspreiding en het ontbreken van geschikt biotoop (structuurrijke vegetatie afgewisseld met heide en open plekken) niet te verwachten in het plangebied. Voor reptielen is een aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Aanvullend onderzoek

In de periode mei tot met augustus zijn potentieel geschikte locatie voor de levendbarende hagedis onderzocht. Het onderzoek is uitgevoerd op zonnige dagen waarbij geschikte (zonnige) delen zijn afgezocht op zonnende dieren. Tevens is er gekeken onder boomstammen, schors en steen op aanwezigheid van levendbarende hagedis. Tijdens het onderzoek zijn geen levendbarende hagedissen aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

Voor reptielen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.10 Vissen

Bronnen

Uit beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat er geen beschermde vissen (tabel 2 & 3 Ffwet) waargenomen zijn in de omgeving waarin het plangebied is gelegen.

Oriënterend veldonderzoek

De vijver in het plangebied is door onder andere de ligging in het bos (beperkte aanwezigheid van oevervegetatie, vele blad op de bodem) niet geschikt als leefgebied voor beschermde vissen. Beschermde vissen zijn dan ook niet te verwachten in het plangebied. Wel schijnt er veel vis aanwezig te zijn in de vijver (mededeling bewoner). In het natuuronderzoek uit 2008 wordt ook aangegeven dat er karpers aanwezig zijn in de vijver. Een lokale visser heeft aangegeven dat de vissen in de vijver voornamelijk bestaan uit blankvoorn en de karper de afgelopen jaren niet meer in de vijver is aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

Voor vissen is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.11 Ongewervelden

Bronnen

Uit beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat er geen beschermde ongewervelden (tabel 2 & 3 Ffwet) waargenomen zijn in de omgeving waarin zich het plangebied is gelegen. Tijdens het onderzoek in 2008 (Grontmij, 2008) zijn er alleen algemeen voorkomende ongewervelden aangetroffen, beschermde soorten zijn niet vastgesteld.

Oriënterend veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen. Het onderzoek is ook uitgevoerd in een periode dat er weinig tot geen insecten actief zijn. Beschermde insecten (dagvlinders, libellen, mieren, kevers) zijn in het plangebied niet te verwachten. Het habitat van beschermde insecten betreft bos (oud bos),-heide, moeras- en veengebieden, en dat ontbreekt in het plangebied.

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn onder andere groot dikkopje, landkaartje, bont zand-oogje (vlinders), bruinrode heidelibel en smaragdlibel waargenomen, allen algemeen voorkomende vlinders en libellen. Er zijn geen zwaarder beschermde soorten aangetroffen.

Toetsing Flora- en faunawet

Voor ongewervelden is er voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

5 Natuurbeleidskaders

5.1 Toetsingskader

Het provinciaal beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Natuurnetwerk Brabant (NNB)

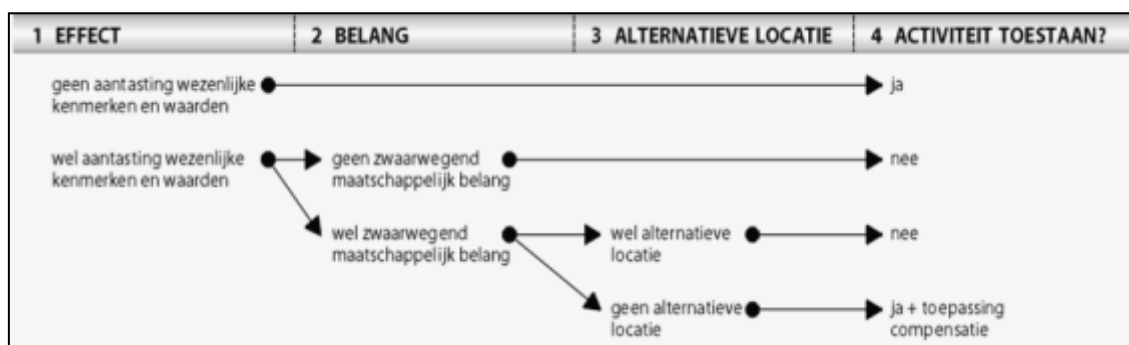
5.2 Ecologische Hoofdstructuur

Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) is geregeld via het bestemmingsplan. De NNB voor de provincie Noord Brabant is vastgelegd in de provinciale ruimtelijke verordening.

De afweging voor ingrepen in de NNB gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. In onderstaand schema is de 'nee, tenzij-principe' voor NNB stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNB - gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de NNB uitkomst bieden om projecten in de NNB te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNB - gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Noord Brabant is de externe werking van de NNB van toepassing.

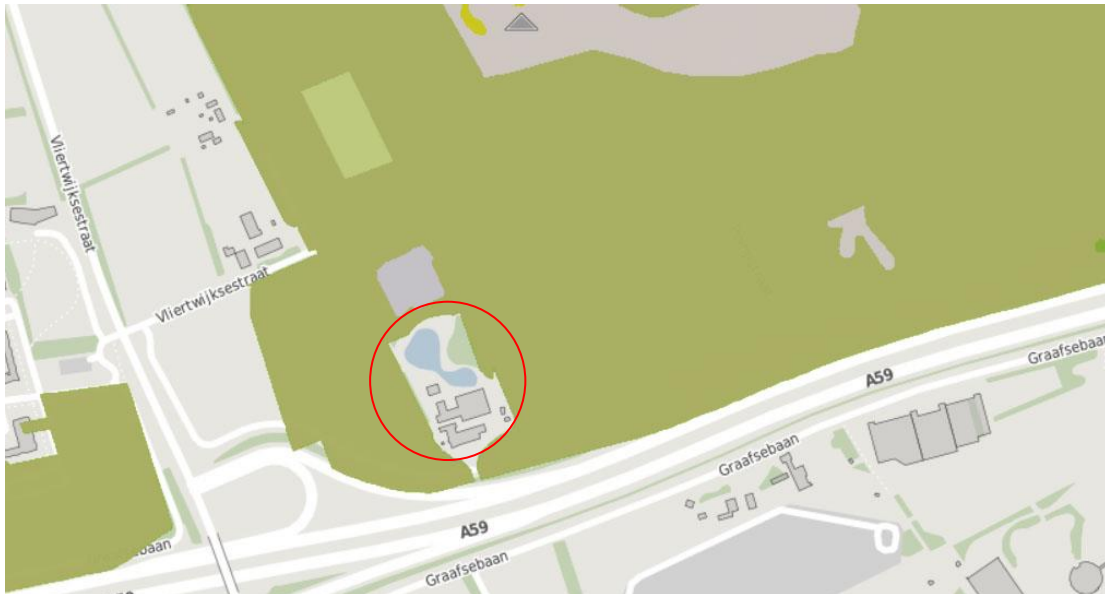
Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Schema: Het 'nee, tenzij'-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Voor de inventarisatie van NNB-gebieden is gebruik gemaakt van de gegevens van de Provincie Noord Brabant. Uit deze gegevens blijkt dat het plangebied omringd is de NNB. Het plangebied (bestemmingsvlak) zelf ligt niet in de NNB (zie figuur 4.1)

Figuur 4.1 plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNB (bron provincie Noord Brabant)

Analyse en toetsing effecten

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een NNB gebied. Fysieke aantasting van het gebied is daarmee niet aan de orde. Mogelijk is er wel sprake van externe werking door een toename in verstoring door geluid en licht. Dit geldt zowel tijdens de aanlegwerkzaamheden als in de gebruiksfase. Daarnaast ligt de entreeweg voor een zeer beperkt deel in de NNB. De toegangsweg zal gebruik maken van de bestaande laan, waardoor er geen fysieke aantasting van de NNB hoeft plaats te vinden. Het bosgebied is in het natuurbeheerplan aangewezen als N16.01 Droog bos met productie. De aanleg van de entreeweg zal niet leiden tot een aantasting van de ecologische waarden en kenmerken (N16.01 Droog bos met productie).

Mogelijke externe werking op de omringde NNB is op voorhand niet uit te sluiten. In overleg met de provincie Brabant dient bepaald te worden welke vervolgstappen nodig zijn in het kader van externe werking.

De provincie Noord Brabant is betrokken bij dit project en heeft in een eerder stadium al aanvullende eisen opstelt, waaronder een bomenonderzoek om de kwaliteit van de laan in beeld te brengen.

6 Wet natuurbescherming

6.1 Toetsingkader

Per 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming in werking. De Wet natuurbescherming vervangt drie huidige natuurwetten:

- Natuurbeschermingswet 1998
- Flora- en faunawet
- Boswet

Ten aanzien van Natura 2000 zijn er weinig wijzigingen in de Wet natuurbescherming voorzien ten opzichte van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998. Voor beschermde natuurmonumenten geldt dat de beschermingsstatus van deze gebieden in de nieuwe wet vervalt. Toetsing aan (oude doelen van) beschermde natuurmonumenten is derhalve vanaf het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming niet meer noodzakelijk.

Ten aanzien van beschermde soorten verandert e.e.a. in de Wet natuurbescherming ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet zwaarder zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming niet langer wettelijk beschermd. Het betreft soorten als kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad en veel plantensoorten (onder andere de in het plangebied aangetroffen wilde gagel). De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die momenteel onder de Flora- en faunawet nog niet zijn beschermd. Dit betreft met name enkele planten- en insectensoorten.

Voor soorten die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn, geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor de provincie Brabant geldt dat voor de categorie 'ander soorten' geen vrijstelling van toepassing is voor kleine marterachtige (bunzing, hermelijn en wezel). Als blijkt dat deze soorten voorkomen in het plangebied en de verbodsbepaling wordt overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Overigens geldt nog een tijdelijke vrijstelling tot 1 oktober 2017 voor de uitvoering van werkzaamheden voor deze drie soorten en bepaalde activiteiten (zie Verordening, artikel 2.3). Deze tijdelijke vrijstelling dient als overbruggingsperiode. Tot 1 oktober 2017 kan de aanvrager voor nieuwe of lopende projecten zo nodig veldonderzoek uitvoeren en als nog een ontheffing aanvragen. Wanneer na 1 oktober 2017 de soort aanwezig is en er is een verbodsbepaling van toepassing dan is de activiteit niet toegestaan.

6.2 Natura 2000 – gebieden

Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebieden (zie hoofdstuk 2 Natuurbeschermingswet). Uit analyse van effecten en de toetsing in het kader van Natuurbeschermingswet blijkt dat nader onderzoek, stikstofberekeningen of een nadere procedure in dit kader niet aan de orde is. Dezelfde conclusies gelden ook in het kader van Wet natuurbescherming.

6.3 Soorten

6.3.1 Nieuw beschermde soorten

Onder de nieuwe wet zijn de vissoort kwabaal, diverse plantensoorten en enkele insectensoorten extra beschermd ten opzichte van de huidige Flora- en faunawet.

Kwabaal

De kwabaal leeft in groter (open) water, veelal in de grote rivieren. Door de geïsoleerde ligging van de vijver, welke niet in verbinding staan met de grotere rivieren is deze soort uitgesloten in het plangebied.

Planten

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in het plangebied geen waarnemingen van plantensoorten bekend zijn die beschermd gaan worden in het kader van de Wet natuurbescherming. Gezien de bekende verspreiding van deze soorten en het ontbreken van geschikte specifieke biotopen voor deze soorten (vochtige, schrale-, en voedselarme tot matige voedselarme of kalkrijke bodems) worden deze soorten ook niet verwacht in het plangebied.

Insecten

Uit het bronnenonderzoek blijkt, dat in het plangebied en directe omgeving geen waarnemingen van ongewervelden bekend zijn die beschermd gaan worden in het kader van de Wet natuurbescherming. Deze soorten worden in het plangebied ook niet verwacht, gezien het ontbreken van geschikt habitat voor deze soorten, heideterrein, vennen en/of bekende (lokale) verspreiding.

Geconcludeerd wordt dat er geen soorten in het plangebied voorkomen die nieuw beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming.

Wijziging vrijstellingsregeling

De 'andere soorten' onder de Wet natuurbescherming (bijlage 1 bij het wetsvoorstel) mogen door provincies en het ministerie van EZ vrijgesteld worden van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Voor de provincie Brabant geldt dat voor de categorie 'ander soorten' geen vrijstelling van toepassing is voor kleine marterachtige (bunzing, hermelijn en wezel). Als blijkt dat deze soorten voorkomen in het plangebied en de verbodsbepaling wordt overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Overigens geldt nog een tijdelijke vrijstelling tot 1 oktober 2017 voor de uitvoering van werkzaamheden voor deze drie soorten en bepaalde activiteiten (zie Verordening, artikel 2.3). Deze tijdelijke vrijstelling dient als overbruggingsperiode. Tot 1 oktober 2017 kan de aanvrager voor nieuwe of lopende projecten zo nodig veldonderzoek uitvoeren en alsnog een ontheffing aanvragen. Wanneer na 1 oktober 2017 de soort aanwezig is en er is een verbodsbepaling van toepassing dan is de activiteit niet toegestaan.

Het plangebied is geschikt voor de bunzing en mogelijk geschikt voor hermelijn en wezel. Nader onderzoek naar hermelijn en wezel is echter in 2016 niet uitgevoerd.

7 Conclusie

Natuurbeschermingswet

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek is gelegen op een afstand van 8.5 km van de plangebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op beschermde natuurwaarden in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Nader onderzoek, stikstofberekeningen of een nadere procedure in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

Flora- en faunawet

Er zijn (zwaarder) beschermde soorten (tabel 2 of 3 Ff-wet) aanwezig in het plangebied. Dit betreft diverse soorten vleermuizen, eekhoorn, wilde gagel en broedvogels (inclusief jaarrond beschermde nestplaatsen).

Wilde gagel

In het plangebied is de zwaarder beschermde wilde gagel aangetroffen. Als gevolg van de werkzaamheden zal waarschijnlijk groeiplaats van de gagel worden aangetast.

Voor tabel 2 soorten geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien een gedragscode niet van toepassing is dient een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. In het kader van de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017) is de gagel niet meer beschermd (zie hoofdstuk 5, Wet natuurbescherming).

Eekhoorn

Nesten van de eekhoorn zijn vastgesteld in het plangebied. Door de voorgenomen planontwikkeling zal mogelijk de vaste rust- en verblijfplaats en een deel van het functioneel leefgebied van de eekhoorn verloren gaan. De eekhoorn is zwaarder beschermd (tabel 2 Ff-wet) in het kader van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een vrijstelling indien gewerkt wordt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien een gedragscode niet van toepassing is dient een ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Een ontheffing voor tabel 2 soorten wordt onder voorwaarden verleenbaar geacht en staat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg.

Vleermuizen

In een holte in de boom aan de oostzijde van het plangebied is een verblijfplaats van de gewone grootvleermuis vastgesteld. Deze holte heeft meerdere functies voor een kolonie grootvleermuizen van circa 30 dieren. Daarnaast is een zomerverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis aangetroffen. Het plangebied heeft een functie als foerageergebied voor zes verschillende soorten vleermuizen, de gewone- en ruige dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. De laan aan de westzijde van het plangebied heeft een functie als vliegroute voor diverse gewone dwergvleermuizen en enkele watervleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes zijn alleen beschermd indien het van essentieel belang is voor het behoud van de functionaliteit van verblijfplaatsen van de betreffende soorten. Voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis geldt dat er in het plangebied geen sprake is van essentieel foerageergebied, er is immers voldoende gelijkwaardig alternatief foerageergebied aanwezig. Delen van het plangebied zijn echter wel essentieel als foerageergebied voor

de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. De vijver wordt gebruikt als foerageergebied door enkele watervleermuizen. In de omgeving zijn weinig andere waterpartijen aanwezig die geschikt zijn als foerageergebied voor deze soort. De vijver wordt dan ook als essentieel geacht voor het behoud van de functionaliteit van verblijfplaatsen buiten het plangebied. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig voor de grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis. Voor deze soorten geldt echter dat het gebied rondom de verblijfplaatsen in het plangebied essentieel is voor het behoud van de functionaliteit van de verblijfplaatsen. Voor de vliegroute geldt dat er gelijkwaardige alternatieven zijn in de vorm van parallel lopende bomenrijen ten westen van de laan. Deze lijnvormige elementen verbinden de Graafsebaan met de Vliertwijksestraat.

Op basis van het huidige planontwerp (stedenbouwkundigplan) kunnen de aanwezig verblijfplaatsen in het oosten van het plangebied behouden blijven, net als een deel van het functionele leefgebied. Deze verblijfplaatsen bevinden zich immers buiten het bestemmingsvlak wonen. Door rekening te houden met deze verblijfplaatsen en het nemen van (gebruiksbeperkende) maatregelen kan de functionaliteit van de verblijfplaatsen gewaarborgd worden. In het bestemmingsvlak bevindt zich wel de vijver die een functie heeft als essentieel foerageergebied voor de watervleermuis. Met het voorgenomen planontwerp zal dit foerageergebied mogelijk haar functie verliezen. Waarborgen van de functie van het plangebied als essentieel foerageergebied kan worden gewaarborgd door het nemen van (compenserende) maatregelen. Zo zal, op basis van het planontwerp, in de open ruimte in het noorden van het plangebied een poel worden gerealiseerd welke in de juiste vorm zal kunnen dienen als alternatief foerageergebied. Daarnaast is het voornemen een ontsluitingsweg via het begin van de oude laan te laten lopen. Van belang is dat lijnvormige verbindingen gehandhaafd blijven.

Met de planologisch maximaal toelaatbare ontwikkeling van het bestemmingsplan, worden mogelijk de verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verstoord, zowel in de bouwfase als in het eindgebruik. Daarnaast wordt mogelijk essentieel foerageergebied van gewone grootoorvleermuis en watervleermuis en een essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis en watervleermuis aangetast. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd.

Aantasting en verstoring van vleermuizen dient voorkomen of zoveel mogelijk beperkt te worden. Indien aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied niet volledig voorkomen kan worden, wordt artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht. Een ontheffingsaanvraag wordt vergezeld met een zogenaamd activiteitenplan (projectplan). In een dergelijk plan moet het wettelijke belang van het project en de alternatievenafweging beschreven worden. In het kader van het bestemmingsplan dient nader bepaald te worden op welke wijze en met welke maatregelen verstoring en aantasting van vleermuizen voorkomen wordt. Deze maatregelen kunnen in de vorm van gebruiksbeperkende en lichtbeperkende maatregelen opgenomen worden in het bestemmingsplan. Geconcludeerd wordt dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is in het licht van de Flora- en faunawet, mits er voldoende maatregelen genomen worden om de gunstige staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis te waarborgen.

Vogels

In het plangebied is een haviksnest aanwezig. Voor de havik geldt dat de nestlocatie jaarrond beschermd is. De voorgenomen ontwikkeling zal gezien de afstand (> 100 meter) niet leiden tot aantasting/vernietiging van de nestlocatie. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient wel rekening gehouden te worden met broedperiode van de havik welke loopt van februari tot met augustus. In deze periode dienen geen versturende werkzaamheden uitgevoerd te worden binnen een afstand van 75 meter van de nestlocatie. Bij met name de aanleg van de poel/vijver dient hierbij rekening gehouden te worden.

Ook in de gebruiksfase dient rekening gehouden te worden met de nestlocatie van de havik. Dit kan door bijvoorbeeld geen wandelpaden in de directe omgeving van de nestlocatie aan te leggen.

De voorgenomen ontwikkeling zal leiden tot een afname van het bosareaal en daarmee tot een afname van het functioneel leefgebied van de havik. Echter de afname beperkt zich tot een zeer klein deel van het leefgebied, in de omgeving blijft voldoende geschikt functioneel leefgebied intact.

Indien rekening wordt gehouden met de gevoelige periode van de havik en verstoringsafstand is er geen sprake van een overtreding van de verbodsbepaling in het kader van de Flora- en faunawet. Het aanvragen van een ontheffing is dan niet van toepassing. Indien aantasting en/of verstoring van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied niet volledig voorkomen kan worden voorkomen, wordt artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden. Hiervoor geldt een ontheffingsplicht. Een ontheffing wordt in principe verleenbaar geacht indien er geen alternatieven zijn en de gunstige staat van instandhouden niet in het geding komt. In dat geval is het bestemmingsplan uitvoerbaar.

Het plangebied is een geschikt broedlocatie voor diverse bosvogels. Algemeen geldt dat het verboden is om broedende vogels te verstoren tijdens het broedseizoen, er moet gezorgd worden dat de werkzaamheden niet in het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 augustus. Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dan moet vooraf door een ter zake deskundige worden bepaald of er nesten en/of broedende vogels voorkomen in de delen waar men de werkzaamheden wil gaan uitvoeren. De werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden indien met zekerheid verstoring van broedende vogels kan worden voorkomen. Dit is ter beoordeling door een deskundig ecooloog.

Overige beschermde soorten (tabel 1 Ff-wet).

Voor algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën (tabel 1 Ff-wet) geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Er dient in alle gevallen wel rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

Wet natuurbescherming

In de nieuwe Wet natuurbescherming worden soorten opgenomen die onder de Flora- en faunawet nog geen bescherming genieten. Dit betreffen dus nieuwe beschermde soorten, op het moment dat de nieuwe Wet natuurbescherming zijn intrede maakt (verwacht per 1 januari 2017). Op basis van recente verspreidingsgegevens blijken geen nieuwe beschermde soorten (onder de Wet natuurbescherming) voor te komen in de omgeving van het plangebied.

Voor de provincie Brabant geldt dat voor de categorie 'ander soorten' geen vrijstelling van toepassing is voor kleine marterachtige (bunzing, hermelijn en wezel). Als blijkt dat deze soorten voorkomen in het plangebied en de verbodsbepaling wordt overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Overigens geldt nog een tijdelijke vrijstelling tot 1 oktober 2017 voor de uitvoering van werkzaamheden voor deze drie soorten en bepaalde activiteiten (zie Verordening, artikel 2.3). Deze tijdelijke vrijstelling dient als overbruggingsperiode. Tot 1 oktober 2017 kan de aanvrager voor nieuwe of lopende projecten zo nodig veldonderzoek uitvoeren en alsnog een ontheffing aanvragen. Wanneer na 1 oktober 2017 de soort aanwezig is en er is een verbodsbepaling van toepassing dan is de activiteit niet toegestaan.

De bunzing is niet vrijgesteld en komt voor in het plangebied. De hermelijn en de wezel komen mogelijk voor in het plangebied. Nader onderzoek naar hermelijn en wezel is echter in 2016 niet uitgevoerd.

Natuurbeleidskaders

Ecologische Hoofdstructuur

De voorgenomen werkzaamheden hebben mogelijk een beperkt negatief effect op beschermde gebieden in het kader van de NNB (externe werking). In overleg met de provincie Brabant dient bepaald te worden welke vervolgstappen nodig zijn in het kader van externe werking.

Samenvattende tabel

	Effecten	Nader veld onderzoek	Nader effect onderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natuurbeschermingswet	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen
Flora & faunawet	<ul style="list-style-type: none"> • Tabel 2-3 soorten 	<ul style="list-style-type: none"> • uitgevoerd 	Uitgevoerd	<ul style="list-style-type: none"> • Mitigerende maatregelen vogels, eekhoorn en vleermuizen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk
Wet natuurbescherming	<ul style="list-style-type: none"> • Tabel 2 - 3 en vogels 	<ul style="list-style-type: none"> • uitgevoerd 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgevoerd 	<ul style="list-style-type: none"> • Mitigerende maatregelen vogels, eekhoorn en vleermuizen. Bunzing, wezel, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk
Natuurnetwerk Brabant	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk externe werking 	<ul style="list-style-type: none"> • Onbekend 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk

* Mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Notitie

Onderwerp: verkennend onderzoek kleine marterachtigen locatie Heilig Hart Rosmalen

Projectnummer: 356361

Referentienummer: SWNL0206172

Datum: 11-05-2017

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Uit het natuuronderzoek (Sweco 2016) blijkt dat het plangebied geschikt is voor kleine marterachtigen (bunzing en wezel). Nader onderzoek naar kleine marterachtigen is echter in 2016 niet uitgevoerd.

Voor de provincie Brabant geldt dat voor de categorie 'ander soorten' geen vrijstelling van toepassing is voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Als blijkt dat deze soorten voorkomen in het plangebied en de verbodsbepaling wordt overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Overigens geldt nog een tijdelijke vrijstelling tot 1 oktober 2017 voor de uitvoering van werkzaamheden voor deze drie soorten en bepaalde activiteiten (zie Verordening, artikel 2.3). Deze tijdelijke vrijstelling dient als overbruggingsperiode. Tot 1 oktober 2017 kan de aanvrager voor nieuwe of lopende projecten zo nodig veldonderzoek uitvoeren en alsnog een ontheffing aanvragen. Wanneer na 1 oktober 2017 een marterachtige aanwezig is en er is een verbodsbepaling van toepassing dan is de activiteit niet toegestaan.

1.2 Doel

Middels deze notitie wordt de geschiktheid van het plangebied voor kleine marterachtigen in beeld gebracht. Het doel van de notitie is om de mogelijke geschiktheid van het gebied voor kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) en de mogelijke effecten in beeld te brengen en een doorkijk te geven naar mogelijke vervolgstappen (in het kader van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan).

Deze verkenning is een aanvulling op het reeds uitgevoerde natuuronderzoek (Sweco, 2016).

2 Plangebied

Het plangebied zelf bestaat uit een klooster (hoofdgebouw) gelegen in een bosrijk gebied, bestaande uit naaldbos (grove den, spar, douglas) afgewisseld met loofbomen (o.a. beuk, berk, acacia, eik). Onderbegroeiing ontbreekt grotendeels in het bos. Rondom het klooster is een parkachtige inrichting bestaande uit een beukenlaan, parkachtige tuin en een vijverpartij. Aan beide zijden van het klooster zijn in het bos diverse takkenrillen aangelegd. Het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit bos met een open ruimte in het bos, bestaande uit ruig gras en groepjes brem en lokaal braamstruweel.

2.1 Voorgenomen ontwikkeling

Binnen de aangewezen bestemming woningbouw bestaat de voorgenomen ontwikkeling uit het realiseren van drie appartementengebouwen rondom de vijver achter het klooster (figuur 2.2). De appartementen zullen middels paden worden ontsloten. Voor het realiseren van de voorgenomen ontwikkeling zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd.

- Terrein inrichten
- Realisatie van drie appartementengebouwen

Er zijn plannen om in de open ruimte ten noorden van de bouwvlakken een vijver/poel aan ter leggen ter compensatie van het verloren gaan van oppervlakte vijver (foerageergebied voor diverse vleermuizen).

Figuur 2.1 huidige situatie

Figuur 2.2 voorstel gebiedsinrichting

3 Verkenning

3.1 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende kleine marterachtigen in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldonderzoek en habitatgeschiktheidsbeoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van kleine marterachtigen in het plangebied en omgeving. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (de NDFF) geraadpleegd. Alle waarnemingen van beschermde soorten van de afgelopen 5 jaar zijn geraadpleegd.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een veldonderzoek is de geschiktheid van biotopen voor kleine marterachtigen beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met bronnenonderzoek de kleine marterachtigen in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldonderzoek is gericht op (potentiele) verblijfplaatsen en de geschiktheid van het plangebied als leefgebied (foerageergebied) voor kleine marterachtigen. Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 25 april 2017 door een ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er is vervolgens gekeken of kleine marterachtige beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteiten. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd of een ontheffing in kader van Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden en of er een nader onderzoek nodig is.

3.2 Verkenning

Bronnenonderzoek

Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de bunzing en wezel voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is het plangebied onderzocht op geschiktheid (vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebied) voor kleine marterachtigen. Het plangebied is mogelijk geschikt voor bunzing en wezel. De hermelijn is niet te verwachten in het plangebied, deze komt vooral voor in halfopen landschap met een afwisseling van 'rommelhoekjes' met veel lijnvormige elementen, dit ontbreekt in het plangebied.

3.2.1 Leefgebied: Verblijfplaatsen

Op de locaties waar de voorgenomen maatregelen worden uitgevoerd (figuur 2.2) is het plangebied gericht onderzocht op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen, zoals houtstappels, hollen (mol en konijn), ruigte, steenhopen en opstallen.

Rondom de vijver en directe omgeving zijn tijdens het gerichte veldonderzoek geen potentieel geschikte verblijfplaatsen aangetroffen. In de oevers rondom de vijver ontbreken hollen of andere schuilmogelijkheden, in het beboste deel zijn eveneens geen potentieel geschikte verblijfplaatsen aangetroffen (foto 1 & 2). Het beboste deel bestaat uit bomen met enkele solitaire struiken, omgevallen bomen of andere schuilmogelijkheden ontbreken.

Foto 1 en 2 oever ter plaatse van de vijver

In het open deel van het plangebied (grasland) zijn eveneens geen potentieel geschikte verblijfplaatsen aangetroffen. Holen van onder andere konijn of mol zijn hier niet aangetroffen, ook ontbreken hier andere mogelijkheden (zoals houtstappels, hoopstenen etc.) die kunnen dienen als verblijfplaats. De randen van het open terrein, bestaande uit lokaal braamstruweel en ruigte (microhabitat) bieden wel mogelijkheid voor dekking voor kleine marterachtigen. Deze randen liggen buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling.

Foto 3 open deel van het plangebied

Foto 4 beboste deel van het plangebied

Tussen de vijver en het klooster staat een houten woning (foto 6). Onder de woning (staat iets verhoogd) zijn ruimtes aanwezig welke kunnen dienen als verblijfplaats voor wezel of bunzing. Op een aantal plaatsen zijn openingen aanwezig waar dieren onder kunnen kruipen (foto 5). De openingen en deels onder het gebouw is geïnspecteerd op aanwezigheid van sporen (pootafdrukken, latrines, vraatsporen). Rondom en onder het gebouw zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op een verblijfplaats. De woning zal met de voorgenomen ontwikkeling worden gesloopt.

Foto 5 en 6 onder en rondom de woning

Rondom het Klooster zijn recent takkenrillen aangelegd. Hier zijn tijdens de inspectie geen sporen van bunzing of wezel aangetroffen, maar deze zijn wel zeer geschikt als verblijfplaats. Deze takkenrillen liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden en worden met de nieuwe ontwikkeling niet aangetast.

Foto 7 en 8 aanwezigheid takkenrillen

3.2.2 Leefgebied: Foerageergebied

Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor kleine marterachtigen. Met name de aanwezigheid van voedsel; kleine zoogdieren en vogels en de landschappelijke afwisseling, bos, grasland, struweel bieden een geschikt foerageergebied voor kleine marterachtigen. Ook de ligging van het plangebied aan de rand van een halfopen landschap met singels, graslanden en kleine bosjes maakt het plangebied geschikt als foerageergebied voor kleine marterachtigen.

3.3 **Toetsing Wet natuurbescherming**

In het plangebied zijn potentieel geschikte locaties aanwezig die kunnen dienen verblijfplaats voor kleine marterachtigen. Het gaat om onder andere om de takkenrillen rondom het klooster, ruigte en braamstruweel langs de randen van het grasland. Deze locaties liggen buiten de ontwikkelingslocaties en worden niet aangetast door de voorgenomen ontwikkeling.

Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor kleine marterachtigen. Met name de aanwezigheid van voedsel; kleine zoogdieren en vogels en de landschappelijke afwisseling, bos, grasland, struweel bieden een geschikt foerageergebied voor kleine marterachtigen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal een klein deel van het foerageergebied verloren gaan. Echter in het plangebied en omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waardoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt.

Door de aanleg van groen rondom de appartementen wordt het foerageergebied lokaal ook verbeterd (dekking en voedselaanbod). Door uitvoeren van extra maatregelen zoals het aanleggen van takkenrillen, steenhopen en houtstappels kan de beschikbaarheid van verblijfplaatsen worden vergroot wat de kleine marterachtigen ten goede komt.

Voor kleine marterachtigen is voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

4 Conclusie

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal een klein deel van het foerageergebied (leefgebied) verloren gaan binnen het plangebied. Echter in het plangebied en directe omgeving is voldoende alternatief leefgebied aanwezig waardoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Binnen de voorgenomen ontwikkeling zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen aangetroffen.

Voor kleine marterachtigen is voor de voorgenomen ontwikkeling geen nader onderzoek of ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Door de aanleg van groen en het uitvoeren van extra maatregelen (zoals takkenrillen, steenhopen en houtstappels) kan het leefgebied van kleine marterachtige worden versterkt.

Verantwoording

Titel	Notitie verkennend onderzoek kleine marterachtigen
Projectnummer	356361
Referentienummer	SWNL0206172
Revisie	D1
Datum	11-05-2017

Auteur	Arjen Poelmans
E-mailadres	Arjen.Poelmans@sweco.nl

Gecontroleerd door	John van Vliet
Paraaf gecontroleerd	

Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	